

Warszawa 12.12.2016

Sz. Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Polskie Towarzystwo Psychologiczne z niepokojem stwierdza, że projektowane zmiany w *ZARZĄDZENIU MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej z dnia 6 grudnia 2016 roku* są sprzeczne z zasadami wykonywania zawodu psychologa, a szczególnie z obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej – art.14 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. 2001,73,763 z późn. zm.) Trzeba też podkreślić, że w art. 266 § 1 Kodeksu karnego naruszenie tajemnicy zawodowej jest zagrożone karą.

Zawód psychologa jest zawodem zaufania publicznego, a skuteczność jego działań zależy od specyficznej relacji między nim a osobami, z którymi pracuje, także osobami niepełnoletnimi. Ta **relacja opiera się na pełnym zaufaniu i przekonaniu klienta, również dziecka o zachowaniu przez psychologa poufności informacji, których dowiedział się w czasie jej trwania.** W przypadku opiniowania dla wymiaru sprawiedliwości tajemnica ta jest o tyle ograniczona, że konieczne jest sporządzenie opinii a w niej diagnozy psychologicznej w odpowiedzi na pytania organu procesowego. Opinia taka zawiera informacje o wszystkich wykorzystanych źródłach tzn. także o zastosowanych metodach psychologicznych. Jest to integracja zinterpretowanych przez psychologa/gów wyników całego procesu diagnostycznego. Nie oznacza to jednak, że do niej dołączone są protokoły wywiadów, wypełnione kwestionariusze czy protokoły testów. Te materiały mają charakter poufny i pozostają w dokumentacji psychologa. Psycholog jest prawnie zobowiązany (tajemnica zawodowa) do ochrony poufności tej dokumentacji i nie udostępniania jej nikomu. Zaproponowane w projekcie zmiany §498 h poprzez ust. 5 i 6 zalecają włączenie teczek zleceń do akt sprawy, w której sporządzono opinię. Zgodnie zaś z obowiązującym zarządzeniem w § 498h ust. 3 „teczka zlecenia zawiera w szczególności:

1. dokumenty przekazane przez organ zlecający
2. protokoły działań merytorycznych, w szczególności badań, wywiadów, testów, obserwacji, porad mediacji;

Oznacza to nakładanie na psychologów pracujących w Opiniodawczych Zespołach Sądowych Specjalistów obowiązku złamania ustawowo zagwarantowanej tajemnicy zawodowej,

naruszenia etycznych zasad zawodowych i zaufania osób opiniowanych. Organ procesowy kierując sprawę do zaopiniowania przez specjalistów psychologów korzysta z ich wiedzy profesjonalnej i wiadomości specjalnych. **Jedynym więc rodzajem materiałów z badań psychologicznych, które mogą być udostępnione nieprofesjonaliście tzn. także sądowi, prokuratorowi, policji, kuratorowi sądowemu, rodzicom czy stronom w sprawie itp. jest opinia psychologa. Żadne wyniki pojedynczych metod diagnostycznych, a tym bardziej protokoły nie mogą być udostępniane laikom, a więc także włączane do akt sprawy sądowej. Znaczenie poszczególnych badań psychologicznych może być interpretowane tylko w kontekście teorii psychologicznej związanej z daną metodą diagnostyczną oraz w kontekście całej diagnozy danej osoby czy osób. Takie umiejętności posiada wyłącznie psycholog. Oczekiwanie udostępnienia wyników surowych (źródłowych) badań jest podważaniem kompetencji psychologa.**

Przygotowując diagnozę psycholog musi ją formułować w terminach zrozumiałych dla nieprofesjonalisty i nie zawierających żadnych stwierdzeń wartościujących. Dokumentacja psychologiczna dzieli się na dwie części:

- 1. wyniki przeprowadzonych badań i materiały z tych badań tzn. kwestionariusze, rysunki, treść wywiadu itp. są materiałami poufnymi i pozostają pod kontrolą psychologa zabezpieczone przed wykorzystaniem przez niepsychologów. Nie ma żadnych merytorycznych powodów, by wgląd w tę dokumentację miały osoby bez wykształcenia psychologicznego.**
2. opinia psychologiczna czy psychologiczno-sądowa są dostępne przede wszystkim dla klienta, oraz organów powołujących psychologa.

Szanowny Panie Ministrze,

Mam nadzieję, że z projektu Zarządzenia wycofane zostaną przepisy omówione wyżej w trosce o jakość, rzetelność i obiektywizm pracy psychologów przy opiniowaniu na potrzeby wymiaru sprawiedliwości. Są one niekorzystne dla interesu osób opiniowanych i sprzeczne z ustawowymi zasadami zawodu psychologa. Polskie Towarzystwo Psychologiczne wyraża gotowość opiniowania i konsultowania przepisów dotyczących pracy psychologów.

Z wyrazami szacunku
Dr Małgorzata Toeplitz-Winiewska
Przewodnicząca
Polskie Towarzystwo Psychologiczne